

Neuropsychologisch onderzoek bij ouderen

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Wat is neuropsychologie en wat is een neuropsycholoog	1
Mogelijke gevolgen van een hersenbeschadiging.....	1
Wat is een neuropsychologisch onderzoek.....	2
Voorbeelden van neuropsychologisch onderzoek	3
We geven u enkele voorbeelden van mogelijkheden van een neuropsychologisch onderzoek.....	3
Hoe worden de onderzoeksbevindingen gebruikt.....	3
Terug naar de specialist	4
Vertrouwelijke informatie	4
Inzagerecht.....	4
Kwaliteitsbewaking	5
Ruimte voor vragen	6

Inleiding

De klinisch geriater heeft u verwezen voor neuropsychologisch onderzoek naar de vakgroep medische psychologie. In deze folder staat beschreven wat een neuropsychologisch onderzoek inhoudt, waarom deze afgenomen wordt en wat de functie van de psycholoog hierbij is.

Wat is neuropsychologie en wat is een neuropsycholoog

De neuropsychologie is het vakgebied dat de relatie bestudeert tussen gedrag en de werking van de hersenen. De neuropsycholoog zal door middel van psychologisch onderzoek vaststellen welke gevolgen een hersenbeschadiging (bijvoorbeeld een val op het hoofd) of hersenaandoening (bijvoorbeeld dementie) heeft voor het dagelijks leven. Of andersom: wanneer iemand moeite heeft met bepaalde dingen in het dagelijks leven, dan zal de neuropsycholoog nagaan of dit verklaarbaar is uit een beschadiging of aandoening in de hersenen.

Mogelijke gevolgen van een hersenbeschadiging

Een hersenbeschadiging kan ontstaan als gevolg van een ongeval (traumatisch hersenletsel), een beroerte (infarct of bloeding), een ziekte (infectie, tumor, vergiftiging), een aangeboren afwijking of andere neurologische ziektebeelden zoals dementie. Ook bij bepaalde psychiatrische ziektebeelden is er sprake van een hersenaandoening.

Een hersenbeschadiging kan, naast lichamelijke gevolgen ook gevolgen hebben op het gebied van:

- het cognitief functioneren: zoals stoornissen in aandacht, geheugen, waarneming, taal, denken, tempo en uitvoeren van handelingen.
- gedrag en emoties: stoornissen zoals initiatiefverlies, verminderde sociale vaardigheden, agressiviteit, angst, depressiviteit, prikkelbaarheid en persoonlijkheidsveranderingen.

Deze stoornissen kunnen gevolgen hebben voor het dagelijks leven. Bij volwassenen kan dit invloed hebben op werkprestaties, het uitvoeren van hobby's en ook op sociale relaties (bijvoorbeeld binnen het gezin en met collega's). Als er een vermoeden is van een hersenbeschadiging wordt vaak een neuropsychologisch onderzoek aangevraagd.

Wat is een neuropsychologisch onderzoek

Bij een neuropsychologisch onderzoek worden eerst de klachten door middel van een gesprek in kaart gebracht. Voor dit gesprek worden uw partner en/of volwassen kinderen ook uitgenodigd. Vervolgens wordt een aantal tests en vaak ook vragenlijsten afgenomen, door een psychologisch psychodiagnostisch werkende. Tijdens het afnemen van de tests kunnen uw partner en/of kinderen niet aanwezig zijn. De tests meten onder andere de intelligentie, geheugen, concentratievermogen, werktempo, waarneming, taal en spraak, ruimtelijk inzicht en planning. Welke tests worden afgenomen is afhankelijk van de vraagstelling. De vragenlijsten worden vaak afgenomen om uw klachten goed in kaart te brengen (bijvoorbeeld klachten over pijn of somberheid) of meer te weten te komen over u als persoon (persoonlijkheidskenmerken).

De tests en eventuele vragenlijsten worden afgenomen aan een tafel. De tests doen geen pijn en er wordt geen gebruik gemaakt van spuiten of elektrodes. Een neuropsychologisch onderzoek neemt een halve dag in beslag.

Het kan zijn dat het onderzoek niet in één keer maar in meerdere keren wordt afgenomen. Dit is bijvoorbeeld het geval als u snel vermoeid bent. Na het onderzoek moeten de testresultaten en de vragenlijsten worden uitgewerkt. Dit neemt enige tijd. De resultaten worden door de klinisch geriaters met u besproken.

Voorbeelden van neuropsychologisch onderzoek

We geven u enkele voorbeelden van mogelijkheden van een neuropsychologisch onderzoek.

- Iemand heeft een herseninfarct gehad. De psycholoog kan onderzoeken of er ook cognitieve stoornissen zoals geheugen-, aandachts- of concentratieproblemen voorkomen. Tenslotte kan de neuropsycholoog de patiënt en zijn familie adviseren hoe het beste omgegaan kan worden met de beperkingen.
- Iemand heeft een jaar geleden een auto-ongeluk gehad met daardoor een zware hersenschudding. Nu kan hij zijn werk niet meer aan. De neuropsycholoog kan onderzoeken of dit een gevolg is van het ongeluk of dat er andere factoren (ook) een rol spelen, zoals bijvoorbeeld overspannenheid door een te grote werkdruk. Ook kan er advies geven worden over werkaanpassing of -hervatting.
- Een ouder iemand die zich altijd prima zelfstandig kon redden begint langzamerhand van alles te vergeten. Met neuropsychologisch onderzoek kan worden onderzocht of dit beeld zou kunnen passen bij beginnende dementie en hoe de naaste omgeving daar het beste mee kan omgaan.

Hoe worden de onderzoeksbevindingen gebruikt

Hoe de bevindingen van het neuropsychologisch onderzoek gebruikt worden hangt af van de vraagstelling van het onderzoek. De bevindingen kunnen bijvoorbeeld een diagnose bevestigen of ondersteunen. De onderzoeksresultaten geven gewoonlijk een profiel van uw sterke en zwakkere kanten. Dit profiel is nodig voor het plannen van de behandeling of begeleiding of bijvoorbeeld voor het vinden van een revalidatie- of woonsetting.

Met behulp van de sterke kanten kan gekeken worden welke compensatiemogelijkheden er zijn en wat de meest geschikte aanpak is in het dagelijks leven. De bevindingen van neuropsychologisch onderzoek zijn vaak ook belangrijk voor therapieën zoals fysio- en ergotherapie. Soms wordt iemand herhaaldelijk onderzocht om te zien of er een verandering is opgetreden bijvoorbeeld een verbetering door een behandeling (of verergering door het ziekteproces).

Terug naar de specialist

De psycholoog brengt de verwijzend specialist op de hoogte van de uitslag van het onderzoek.

De resultaten worden door de klinisch geriater met u besproken.

Vertrouwelijke informatie

De psycholoog en de psychodiagnostisch werkende hebben een beroepsgeheim. Vertrouwelijke informatie wordt voor zover van belang voor de hulpverlening, gerapporteerd aan de direct bij de behandeling betrokken ziekenhuismedewerkers.

Informatieverstrekking aan andere instanties of hulpverleners buiten het ziekenhuis vindt alleen plaats na uw schriftelijke toestemming.

Inzagerecht

U heeft recht op inzage van de rapportage van onderzoek of behandeling en recht op aanpassing of vernietiging van gegevens. Als u dit wenst kunt u contact opnemen met de psycholoog en deze zal dan het dossier met u doornemen. Het dossier wordt 15 jaar na de laatste behandeling vernietigd.

Kwaliteitsbewaking

De psycholoog streeft een zo goed mogelijke dienstverlening na. Als er zaken zijn die u niet begrijpt of waar u ontevreden over bent, zal de psycholoog deze graag met u bespreken. Mocht dit niet tot een oplossing leiden dan kunt u zich wenden tot de klachtenbehandelaar van het ziekenhuis.

De psychologen werkzaam in de Tjongerschans zijn aangesloten bij het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) en moeten zich daarmee aan een gedragscode houden. Als u hierover meer wilt weten kunt u contact opnemen met het:

Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Postbus 9921, 1006 AP Amsterdam, telefoonnummer 020 4106222.

Op de beroepsuitoefening van de psychologen is het tuchtrecht van de wet BIG van toepassing.

Ruimte voor vragen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....